

Nová témata a přístupy na III. kongresu českých slavistů

Ve dnech 14. a 15. října se konal v prostorách sekce polské filologie Katedry slavistiky FF UP *III. kongres českých slavistů* na téma *Josef Dobrovský a problémy současné slavistiky*. Kongres jako tradičně zorganizovala Česká asociace slavistů a Katedra slavistiky FF UP a hlavně její polská sekce v čele s prof. Marií Sobotkovou a jejími kolegy, mezi nimiž byl také prof. Jiří Fiala, jenž do jednání nejsoustavněji promítal problematiku Josefa Dobrovského spojeného právě s Olomoucí, vedoucí Katedry slavistiky doc. Zdeněk Pechal, koryfejové slavistických oborů v Olomouci prof. Miroslav Zahradka a prof. Josef Anderš a další. Kongresu bylo přítomno celkem 67 slavistů z tuzemských i zahraničních slavistických pracovišť, kteří vyslechli referáty ve třech sekcích (lingvistické, literárně-vědné a kulturologické).

Plenární zasedání, které zahájil děkan FF UP doc. Jiří Lach, Ph.D., M.A., bylo orientováno na stav české slavistiky. S referátem *Úvodní slovo k současnému stavu slavistiky* zde vystoupil předseda pořadající ČAS, jenž konstatoval pokračující krizi slavistiky, nejen její metodologie, ale také organizačních struktur, které dozrály k zásadní reformě na národní i mezinárodní úrovni. V plenárním dopolední vystoupili Hana Voisine-Jechová, emeritní profesorka pařížské Sorbony s referátem *Úskalí slavistiky. Příslušnost jazyková, teritoriální nebo ještě jiná?*, Miloš Zelenka s pojednáním na téma *Frank Wollman a literární věda na přelomu 40. a 50. let minulého století. Úskalí cesty mezi strukturalismem a stalinismem*, Zdenka Vychodilová připravila vystoupení o odkazu Miloslava Krbce české slavistice, Jiří Fiala a Kateřina Slováčková pojednali o soupisu literatury o Josefu Dobrovském (*Dokončení a digitální edice soupisu Miloslava Krbce*), Květuše Lepilová o mladých slavistech v „síťovém věku“, který se týkal generačního střídání.

Pro literárněvědnou sekci připravili svá vystoupení Michaela Soleiman pour Hashemi (*Peripetie slavistické volby Josefa Dobrovského*), Radomír Vlček (*Josef Dobrovský v pojetí české historické slavistiky*), Petr Kučera (*Germanoslavistika mezi tradiční komparatistikou a interkulturní literární vědou*), Radka Morongová (*Literární život na hranicích slovansko-německého areálu*), Anna Zelenková (*Frank Wollman v kontexte česko-slovenské folkloristiky*), Hana Bednaříková (*Mediteránní kulturní komplex ve světle Ďurišinových koncepcí na materiálu románu Julienu Gracqua „Pobřeží Syrt“*), Ivo Pospíšil (*Postava „patriarchy slavistiky“ u Edwarda L. Keenana. „Josef Dobrovský and the Origins of the Igor' Tale“*), Aleš Česal (*Josef Dobrovský jako inspirující osobnost pro svobodné zednáře ve 20. století*), vedoucí pořadatelské Katedry slavistiky Zdeněk Pechal (*Estetická role žívlu v ruském románu*), Giuseppe Maiello (*Racionalismus Karla Ferdinanda Scherze a posmrtná magie*), Eva Niklesová (*Realita a fikce v komiksu „Šifra mistra Hanky“*), Alenka Jensterle-Doležalová (*Raná poezie Tomaže Šalamuna ve světle evropské neoavantgardy*), Polina Zolína (*Fenomén strachu v současném ruském prozaickém textu*) a Eva Malenová (*Žánrové proměny ruské pohádky na konci 20. století*).

Pro sekci jazykovědnou formulovali svá vystoupení Aleš Brandner (*Odráž historickosrovnávací metody v díle Aleksandra Christoforoviče Vostokova*), Ludmila Stepanova (*Josef Dobrovský a současná frazeologie*), Petra Fojtů (*Dobrovský a internacionální frazeologie*), Zbyněk Holub (*Dobrovského „Českých přísloví sbírka“ z pohledu současné regionální frazeologie*), Stanislava Adámková (*Vliv Dobrovského a Lomonosova na rozdílnou stratifikaci současného českého a ruského jazyka*), Katerina Kedron (*Genderový aspekt ve frazeologii: frazeosémantické pole, „Partnerské vztahy muže a ženy“ v běloruštině,*

polštině a češtině), Lilia Nazarenko (*Украинский суржик – соціолект, просторечие, пиджун. К вопросу о языковой ситуації на Україні*), Zbigniew Trzaskowski (*Rozrywki umysłowe a lingwistyka kognitywna*), Agnieszka Dolecka (*Sztuka typografii a symbolika przekazu językowego*).

Pro kulturologickou sekci připravili své referáty Marie Sobotková (*Z polského a slovenského listáře Josefa Dobrovského*), Daniel Bina (*K ludologii, hypertextům a zdrojům nejobecnější kulturní komparatistiky*), Marta Pató (*Mimeze jako jeden z principů utváření středoevropské kultury*), Markéta Kropáčková (*Rusko-české uměnovědné paralely. Poznámky k historii, kultuře a literatuře vybraných slovanských národů*), Eva Ryšavá a Helga Turková (*Dobrovský, Měšice a Matice česká*), Miluša Bubeníková (*Historik Jan Slavík a problémy slavistických bádání*), Zdeňka Matyušová (*Духовные медитации о жизни и человеке («Затѣси» Виктора Астафьева)*), Natalia Čuveleva (*Некоторые особенности восприятия текстов К. Чапека в существующих русских переводах*) a Michał Hanczakowski (*Polské osvícenství a české národní obrození – prolegomena*).

Celkové ladění kongresu bylo silně problémové a inovativní tematicky i metodologicky, často s důrazem na nové přístupy, zajímavé souvislosti heuristické a kontextové a novější problémové okruhy včetně genderových studií, nových technologií, ale i nového materiálu. Kongresy českých slavistů se těší se značné pozornosti i v zahraničí. I tento ukázal na rostoucí autoritu České asociace slavistů jako nezávislého vědeckého profesního sdružení, které přitahuje zájem různých generací slavistů a pokouší se odpovědět na podstatné otázky rozvoje oboru.

Ivo Pospíšil

Mezinárodní porada slavistů v Brně

Ve dnech 26.–27. října 2011 se v rámci mezinárodní spolupráce konala Brně První mezinárodní porada slavistů na téma **Mezinárodní slavistika – problémy společenské pozice, organizace a metodologie**, která má založit tradici takových setkávání v různém složení i v budoucnu. Jednání, které zahájil proděkan pro vědu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity prof. Jan Zouhar a druhý den proděkan pro studium dr. Jan Pavlík, měl za cíl projednat situaci slavistiky v současném světě, její společenskou pozici a organizaci, metodologii a nové formy meziuniverzitní spolupráce. Jednání zahájil svým vystoupením prof. Lucjan Suchanek (Krakov), jenž v rámci svého tématu *Россиєведение и эмигрантология - новые сферы славистских исследований* analyzoval vznik a rozvoj svého vlastního projektu emigrantologie z konce 90. let 20. století vyhlášený na krakovském kongresu slavistů v roce 1998. Slavisté z Katowic a Bialsko-Bialé prof. Emil Tokarz a prof. Bożena Tokarz ve společném referátu *Polska slawistyka i jej problemy we współczesnym świecie* demonstrovali možnosti multilaterální spolupráce na vytváření společných studijních programů a výstupů v podobě diplomů, ředitel Institutu slavistiky z Poznaňské univerzity prof. Bogdan Zieliński promluvil o úkolech a potížích současné slavistiky a zdůraznil nezbytnost nových metodologických přístupů, jež jsou v některých slavistických komunitách – na rozdíl od řady oficiálních konferencí a setkání – již běžné. Prof. Mária Bátorová. (Bratislava, SAV a UK) v referátu o motivu vody v díle Dominika Tatarky ukázala několik takových přístupů, které současně poetologie, prof. Hanna Kowalska-Stus (Krakov) v referátu na téma *Программы обучения в области культуроведения в польских вузах*